

Komentář

Produkce zemědělského odvětví (PZO) vyjádřená v základních běžných cenách byla v roce 2008 ve výši 119 776,1 Kč. V roce 2009 PZO značně poklesla o 18,4 % na 97 682,7 mil. Kč. Rostlinná produkce poklesla o 18,3 %, živočišná produkce byla nižší o 19,4 %. Hlavním důvodem bylo velké snížení cen u obilovin, technických plodin, mléka a prasat.

Porovnáme-li zemědělskou produkci v základních stálých cenách roku 2000, pak se PZO snížila v roce 2009 proti roku 2008 o 4,1 %, z toho rostlinná produkce o 2,6 %, živočišná produkce o 5,6 %.

Rostlinná produkce se v roce 2008 podílela na PZO v základních běžných cenách 52,2 %, v roce 2009 to bylo 52,3 %, z čehož nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly v obou letech obiloviny (42,3 % v roce 2008 a 36,8 % v roce 2009) a technické plodiny (26,3 % v roce 2008 a 26,5 % v roce 2009). K velkému propadu došlo v roce 2009 u produkce vinných hroznů z důvodu velkého poklesu objemu sklizně o více než 30 % v porovnání s rokem 2008. Živočišná produkce byla zastoupena v roce 2008 na PZO v základních běžných cenách 43,8 %, v roce 2009 to bylo 43,2 %. Nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly v obou letech výroba mléka (43,7 % v roce 2008 a 38,2 % v roce 2009) a chov jatečných prasat (22,6 % v roce 2008 a 23,4 % v roce 2009). Zbytek do celkové PZO vedle rostlinné a živočišné produkce tvořila zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (2,2 % v roce 2008 a 2,7 % v roce 2009) a nezemědělské vedlejší činnosti (účetně neoddělitelné) 1,8 % v obou sledovaných letech.

Mezispotřeba (MS) se v roce 2008 podílela na PZO v tržních cenách 74,2 %, v roce 2009 to bylo 80,6 %. V tom byla nejvíce zastoupena mezispotřeba krmiv, a to 39,9 % v roce 2008 a 37,0 % v roce 2009. Mezispotřeba meziročně klesla o 11,4 %.

Hrubá přidaná hodnota v základních cenách (HPH) v roce 2008 činila 30 868,6 mil. Kč. V roce 2009 se snížila o 38,8 % na 18 904,0 mil. Kč. Po odečtení spotřeby fixního kapitálu (SFK) dostaneme čistou přidanou hodnotu v základních cenách (ČPH), jež byla v roce 2008 ve výši 16 258,5 mil. Kč, a meziročně poklesla o 74,2 % na 4 200,0 mil. Kč v roce 2009.

Důchod z faktorů v roce 2008 činil 40 642,4 mil. Kč a meziročně poklesl o 22,3 %, tudíž v roce 2009 byl 31 593,0 mil. Kč. V roce 2008 náhrady zaměstnancům činily 26 056,2 mil. Kč, v roce 2009 došlo v důsledku snížení placené pracovní síly k poklesu náhrad zaměstnancům o 5,5 % na 24 635,9 mil. Kč.

V roce 2009 došlo oproti minulému roku k výraznému poklesu tvorby hrubého fixního kapitálu o 31,6 % ze 17 112,2 mil. Kč na 11 701,2 mil. Kč. Na poklesu se podílely všechny položky, k největšímu snížení došlo u strojů a zařízení, a to o 43,5 %.

V roce 2009 se snížil důchod z faktorů v zemědělství na celkovou roční pracovní jednotku (na 1 AWU), vyjádřený indikátorem A, oproti roku 2008 o 17,9 %. Deflátor (implicitní cenový index HDP v tržních cenách) v roce 2009 byl 98,3 %.

Hlavním důvodem výše uvedeného snížení byl pokles objemu rostlinné i živočišné produkce v roce 2009.

Obiloviny jsou nejdůležitějším produktem zemědělství v ČR, jejich podíl na produkci činil 22,1 %. V roce 2009 se snížil objem výroby obilovin v základních běžných cenách o 27,8 %, objem výroby obilovin v cenách předchozího roku byl nižší o 7,3 %, reálné výrobní ceny se snížily o 22,1 %. U olejnin došlo ke zvýšení objemu produkce v cenách předchozího roku (+6,7 %) při značném poklesu reálných výrobních cen (-25,5 %), výsledkem byl nižší objem výroby v základních běžných cenách o 20,5 %. Pro celkovou rostlinnou produkci roku 2009 byla průměrná reálná výrobní cena o 15,0 % nižší než v roce 2008 a celkově poklesla reálná hodnota rostlinné výroby v základních cenách o 16,9 %.

Objem produkce a ceny skotu byly v roce 2009 na podobné úrovni jako v roce předcházejícím. U prasat, jež jsou druhým nejvýznamnějším produktem živočišné výroby, nedošlo ke změně reálné výrobní ceny, ale snížil se objem výroby a poklesla i reálná hodnota ve výrobních i základních cenách (-15,2 %). Reálná hodnota produkce drůbeže ve výrobních i základních cenách klesla o 13,3 % v důsledku nižší reálné výrobní ceny o 7,3 % i nižšího objemu produkce drůbeže v cenách předchozího roku (-6,5 %).

Mléko zaujímá významnou pozici v českém zemědělství. Reálná hodnota produkce v základních cenách prudce poklesla (-28,3 %). Důvodem bylo značné snížení reálné ceny (-28,0 %) a objem produkce vyjádřený ve výrobních cenách předchozího roku byl v roce 2009 pod úrovní roku 2008 (-0,4 %).

Reálná hodnota celkové živočišné produkce v základních cenách se snížila o 18,0 %.

Objem produkce zemědělského odvětví (vyjádřený v cenách předchozího roku) se snížil o 3,6 %, reálná hodnota produkce v základních cenách poklesla o 17,1 %.

Pokles reálné hodnoty mezipotřeby v základních cenách (-9,9 %) byl způsoben meziročním poklesem většiny položek. Jednotlivé vstupy a výstupy se odrazily na konečném výsledku hrubé přidané hodnoty v základních cenách, kde v roce 2008 došlo k poklesu reálné hodnoty o 37,7 %.

Při meziročním nárůstu spotřeby fixního kapitálu v reálné hodnotě (+2,4 %) poklesla čistá přidaná hodnota v základních cenách, vyjádřená v reálné hodnotě o 73,7 %. Při zvýšení ostatních daní na výrobu (+7,9 % v reálných hodnotách) a navzdory zvýšení ostatních dotací na výrobu (+14,0 %) došlo k poklesu míry reálného zemědělského důchodu z faktorů, který je základem pro výpočet příjmového indikátoru A, o 20,9 %. Objem vstupu pracovní síly do zemědělství byl v roce 2009 oproti předchozímu roku nižší o 3,7 %.

V zemědělství ČR představují výdaje na náhrady zaměstnancům významnou položku. V roce 2008 byl jejich podíl na důchodu z faktorů 64,1 %, v roce 2009 to bylo 78,0 %. V roce 2009 byly náhrady zaměstnancům v reálné hodnotě o 3,8 % nižší než v roce 2008 a čistý provozní přebytek poklesl o 51,5 %. Podnikatelský důchod, vyjádřený indikátorem C, se snížil v roce 2009 v reálné hodnotě o 74,1 %. Indikátor B, který vyjadřuje vývoj v reálném podnikatelském důchodu na neplacenou roční pracovní jednotku, klesl v roce 2009 o 73,7 %.